

Oproštaj od preč. g. Josipa Žalca (1918. - 2004.), umirovljenog župnika varaždinskog i kanonika Zbornog kaptola Čazmansko-varaždinskog

Varaždin, 4. listopada 2004. u 14 sati

Preuzvišeni gospodine Biskupe, braćo svećenici, sestre i braćo u vjeri!

Danas se opraštamo na ovom gradskom groblju od preč. g. Josipa Žalca, koji je vršio službu župnika i kanonika u ovome gradu. Želimo se prisjetiti njegovog prijeđenog životnog puta i zahvaliti mu za njegovo svećeničko služenje. Prečasni se rodio 17. ožujka 1918. u Gornjem Mekušju, župa Karlovac-Kamensko, od oca Josipa i majke France rođene Družak. Roditelji su uz njega imali i tri kćeri: Francu (1920.), Baricu (1922.) i Dragicu (1926.). Pučku školu polazi u Kamenskom, a gimnaziju i učiteljsku školu u Karlovcu. Bio je aktivan u katoličkim organizacijama za mlade, gdje su nošeni idealima sluge Božjeg dr. Ivana Merza prihvaćali lozinku: »Žrtva, euharistija, apostolat«, i u tom smislu su radili na osobnoj duhovnoj izgradnji i na aktivnom apostolatu među mladima. Nakon završene preparandije, godine 1938. dolazi u Zagreb u Bogosloviju, gdje snažan utjecaj na nj imaju duhovnici dr. Janko Penić i dr. Dragutin Nežić. Za svećenika ga je zaređio s drugim kolegama na Petrovo 1944. zagrebački nadbiskup dr. Alojzije Stepinac, a mladu misu je imao 2. srpnja 1944. u rodnoj župi Karlovac-Kamensko. U kolovozu 1944. godine poslan je za kapelana u Donju Stubicu mladom župniku Stjepanu Radoševiću.

U veljači 1945. imenovan je vjeroučiteljem suplentom na Državnoj realnoj gimnaziji u Sisku. Radi ratnih okolnosti nije nastupio u službu. U preokretu 1945. godine nalazi se na povlačenju prema Austriji zajedno s vjeroučiteljem u Donjoj Stubici Antunom Pemom i svojom sestrom Baricom. No, sretno se vraćaju od Dravograda i Slovengradca prema Krapini, pa Antuna Pema put vodi župniku Škrlecu u Sveti Križ Začretje, te za župnika u Gornje Jesenje do umirovljenja, a Žalca župniku Josipu Šmitu u Zabok, gdje je bio ubijen njegov kapelan Ladislav Štuban, i tu ostaje do jesenskih premještaja. Iz Zaboka polazi za kapelana i vjeroučitelja župniku Milanu Horvatu u Bjelovar, gdje djeluje od jeseni 1945. do veljače 1947. godine. Župnik Horvat tada traži za kapelana svoje kumče Petra Kaličanca, kapelana u Hrašćini, što mu je udovoljeno. Zato je Žalac premješten za kapelana u Hrašćinu k župniku Miji Nejaku od veljače do kolovoza 1947., a Petar Kaličanec je došao u Bjelovar. U Bjelovaru je u međuvremenu iznenada umro dugogodišnji župnik i dekan preč. Horvat, pa je na župu došao Josip Crnković iz Zagreba. Petar Kaličanec preuzima župu Šandrovac iza smrti župnika Adama Füsstesa, a Žalac se vraća iz Hrašćine ponovno u Bjelovar i djeluje od kolovoza 1947. do svibnja 1949. uz župnika i dekana Josipa Crnkovića. Pošto je dugogodišnji nevinački župnik Josip Ivanuš pošao u mirovinu i preselio se k svojim u Bjelovar, Žalac je dekretom Nadbiskupskog duhovnog stola od 19. svibnja 1949. imenovan upraviteljem nevinačke župe i tu djeluje do veljače 1970. godine. S njime počinje ozbiljan pastoralni rad u župi, što je često isticao učitelj gospodin Mijo Sabolek. U poratnim teškim godinama bio je progonjen i klevetan od UDB-e, odvođen na saslušanja, ali se čvrsto držao uz svoga principala i dekana Josipa Crnkovića, ostajući čvrsto uz svoga utamničenog nadbiskupa bl. Alojzija Stepinca, te nisu popuštali u pitanju prorežimskog Staleškog svećeničkog udruženja i "inicijativnog odbora" za bjelovarsku regiju. U župu je odmah 1949. godine doveo redovnice, sestre milosrdnice.

Od 14. studenog 1957. djeluju u Nevincu časne sestre Kćeri Božje Ljubavi. Sestra Adela Štefić bila je najduže, te je pošla s njime 1970. godine i ovamo u Varaždin. Redovnice su u Nevincu vodile zbor, sviranje, pjevanje i sav rad u crkvi i na župnom dvoru, pomagale u vrtu i gospodarstvu. Kao župnik radio je na duhovnom preporodu župe: žrtvom, euharistijski i apostolatom. Posebna briga bila mu je katehizacija, razvijanje vjerskog, liturgijskog i sakramentalnog života, rad s djecom i mladima, od župne crkve do kapela po selima, kamo je redovito dolazio pješice u gumenim čizmama ili biciklom, dok je bilo suho. Obnovio je i unaprijedio Svjetovni franjevački red, a njegovi članovi vodili su razne pobožnosti, Caritas i brigu za bolesne, umiruće i kršćansko organiziranje sprovoda. Iz Nevinca je u više navrata bio privremeni upravitelj župe Stara Ploščica u razdoblju od 1949. do 1957. godine i župe Ciglana. Posebni rad s ministrantima rađao je novim duhovnim zvanjima iz župe. Pomoćni biskup mons. dr. Josip Lach imao je sv. Potvrdu u župi 26. srpnja 1953. Sve je lijepo i mirno prošlo, ali je zato biskup stradao istu večer u Križevcima, kamo se navratio na svećenički jubilej 25-te obljetnice

misništva preč. g. Vilima Pernjaka, gdje ih je fizički napala organizirana masa. Župnik Žalac bio je pozvan na vojnu vježbu, gdje je ostao kroz 2 mjeseca. Nije su usudio pisati ni župnu spomenicu. Bilo je to vrijeme velikog pritiska UDB-e, podmetanja, klevetanja, organiziranih provala na župni dvor, pa su i sestre milosrdnice stoga 1. svibnja 1954. otišle iz župe. Župnik tek kasnije ukratko bilježi: "Nisam dugo pisao. Bojao sam se pisati, jer odmah iza sv. Potvrde bio sam pozvan na vojni manevar, a nikad nisam bio vojnik. Tamo sam izdržao dva mjeseca. Iza toga je slijedilo šikaniranje od vlasti, da me se na različite načine prisili, da stupim u "Udruženje katoličkih narodnih svećenika". Proživio sam svašta u onih par godina. Velim, bojao sam se pisati, da ne bi napisao sve, a očekivao sam svaki čas premetačinu, sud i zatvor. U te dane bilo mi je jako teško. Bio sam ostavljen od svih prijatelja, prezren, jer sam bio oklevetan." Biskup Lach bio mu je potpora u tim teškim godinama, kao i mnogim svećenicima, da ne popusti pred ucjenama, jer tome neće biti kraja. Kako je još u kolovozu 1952. bio kod kardinala Stepinca u Krašiću, u njegovoj kućnoj internaciji, pa bilježi: "S njime sam bio stalno u tajnom dopisivanju, pa me je on uvijek tješio i hrabrio". Organizirao je sv. misije u listopadu 1957. godine. Imao je smisla za liturgijski život, te je čitava crkva molila na hrvatskom jeziku misne molitve iz Kniewaldovog misala, još prije liturgijske reforme Drugog vatikanskog sabora, u čemu su prednjačili članovi Trećeg franjevačkog reda, koji su svake druge nedjelje u mjesecu imali svoju skupštinu, te sa župnikom razrađivali plan duhovnog rada. U župi se mnogo molilo, sakramentalno živjelo, revno radilo s djecom i mladima, što je župu uzdiglo među najbolje u bjelovarskom kraju po vjerskom životu, prema prosudbi kardinala Franje Šepera 1965. godine. Župske zgrade, crkva i kapelice samo su održavane, jer se u poratnim godinama nije ni moglo ići u neke veće materijalne pothvate. Provedena je elektrifikacija župne crkve i župnog stana. U župni dvor je uveden vodvod. Obnovu crkve izvana započeo je župnik sa župljanima tek skupljanjem dobrovoljnih priloga od 1967. godine, odnosno zahvatima od 1968. do 1970., što će naredne 1971. godine završiti njegov nasljednik Josip Kopjar. Zauzimao se za obiteljski pastoral i duhovna zvanja u župi.

U veljači 1970. godine imenovan je župnikom u Varaždinu, iza smrti župnika Franje Rogelja, na uporni nagovor apostolskog administratora mons. Franje Kuharića i biskupa Lacha, iako je on molio da pođe u župu Virje, ako bude prazna. Oni su ustrajali na svojoj odluci, želeći neke pomake ovdje u župi sv. Nikole. Primopredaja župe sv. Nikole u Varaždinu bila je 1. ožujka 1970. Nevinački bogoslovi preselili su ga 4. ožujka 1970. u Varaždin. Imao se dojam da je novi župnik u Varaždinu dočekan dosta hladno i suzdržano. Primopredaju je korektno izvršio dekan i župnik iz Svetog Ilije preč. g. Josip Godrijan, a od svih tadašnjih kolega, svećenstva i redovništva grada i okolice - došao ga je pozdraviti samo tadašnji gvardijan franjevačkog samostana Stipe Gelo. Bio je iznenađen nad posvemašnjom zapuštenošću župne crkve sv. Nikole i župnog dvora. Mi bogoslovi srdačno smo pozdravili dekana Godrijana, jer smo ga se sjećali kako je češće dolazio na Šalatu pozdraviti svoje sjemeništare. Župniku je rekao, da mu neće biti lako, ali neka strpljivo radi. Poslušao je taj savjet i nastavio služenje u župi sa svojim kapelanima. Na području te velike župe sv. Nikole, osamostaljene su tri nove župe: Novo Selo na Dravi, Sv. Josip-Banfica i Sv. Fabijan i Sebastijan u Varaždinu. Uveo je centralno grijanje u crkvu i župni stan, uredio je svetište crkve po novim liturgijskim propisima i radio na uređenju crkve, uglavnom uz pomoć koju je dobio od mons. dr. Štefana Laszla, biskupa u Železnom (Eisenstadtu) u Gradišću, u Austriji. Imenovan je kanonikom Zbornog kaptola čazmansko-varaždinskog 26. rujna 1981. te nosi naslov "kanonik-kantor".

Na župničkoj službi se sam zahvalio radi zdravstvenog stanja i 1. travnja 1989. pošao u mirovinu. Bio je još kratko u Varaždinu, potom u rodnoj kući u Gornjem Mekušju, a onda se iste 1989. godine nastanio u Svećeničkom domu na Kaptolu u Zagrebu. Godine 1999. izdao je i knjigu svojih nagovora i propovijedi pod naslovom "I izađe sijač da sije...". U srpnju 2004. godine preselio se u Svećenički dom u Varaždinu. Išao je u Varaždin svjesno i s voljom. Dok sam ga pohodio 9. rujna ove godine, kao i uvijek - dugo smo obnavljali neka sjećanja i uspomene. Bilo mu je žao, što je njegov nasljednik u Nevincu preč. Josip Kopjar tako prerano umro. Nismo se nadali skorij smrti, baš kao što se tome nije nadao ni on zadnje jutro svoga života, kada je izgledalo sve redovito. Svaki dan je molio za sretnu smrt! Gospodin ga je pozvao k sebi! Preminuo je u četvrtak na spomendan sv. Jeronima 30. rujna 2004. prije podne, u 87. godini života i 61. godini svećeništva.

Dok ga danas, prema njegovoj želji i oporuci predajemo ljubljenoj hrvatskoj grudi na ovom groblju, zahvaljujemo mu na svećeničkom služenju, dosljednoj crkvenosti i rodoljublju, kao i na svim žrtvama rada na župama u Nevincu i ovdje u Varaždinu. Zahvaljujemo liječnicima, medicinskom osoblju i posebice osoblju i časnim sestrama u Svećeničkom domu u Zagrebu i ovdje u Varaždinu, kao i svima koji su mu pomagali nositi teret bolesti i starosti. Njegovim sestrama i svoj rodbini izražavamo vjerničku sućut i molitve! Neka mu Gospodin oprostí sve njegove ljudske slabosti i propuste, od kojih

nije izuzet ni jedan smrtni čovjek. Neka ga nagradi za ono vjerno i lijepo svjedočanstvo predanosti idealima svoje mladosti, svoga odgoja i svoga svećeničkog poziva! Neka mu podari nagradu i vječni život! Amen.

dr. Stjepan Kožul